

UN GHID EUROPEAN DE ÎNGRIJIREA SĂNĂTĂȚII, CU RĂSPUNSURI SOCIALE LA PROBLEMELE DROGURILOR¹

IOAN MĂRGINEAN

Centrul European pentru Monitorizarea Drogurilor și a Dependenței de Droguri (EMCDDA) a publicat în anul 2017 (Luxembourg Publication Office of the European Union) lucrarea cu titlul de mai sus, urmărindu-se să se prezinte un cadru de dezvoltare a răspunsurilor sociale și de îngrijirea sănătății în legătură cu problematica drogurilor. Prin conținutul său, volumul se adresează decidenților naționali, planificatorilor și practicienilor din domeniu. Totodată, publicul în general și cu atât mai mult persoanele potențial utilizatoare și cele care sunt deja în această situație sunt atenționate asupra pericolelor drogurilor, cum se poate preveni debutul de consum, precum și căile de urmat pentru stoparea comportamentelor de consum, tratamente și recuperarea stării de sănătate și a unui statut adecvat.

În cadrul lucrării la care facem trimitere, se au în vedere identificarea problemelor care apar în cazul tipurilor particulare de utilizare a drogurilor, răspunsurile la nevoile grupurilor implicate și inițierea acțiunilor efective în Europa. În consecință, pe lângă analize de situații, pe bază de date, se furnizează și un ghid de acțiune, cu sublinierea bunelor practici pentru combaterea consumului de droguri, tratamentul și recuperarea utilizatorilor, avându-se în vedere strategiile EMCDDA și ale Agențiilor Naționale Antidrog. Mai exact, se au în vedere anumite niveluri structurale: european, național, regional, local și servicii. La rândul lor, demersurile realizate se diferențiază pe câte cinci secțiuni: definiții, explicații și descrieri; evidențe, ghiduri, bune practici; evidențierea temelor importante; implicații pentru politici și practici; alte surse de informare (p. 11).

Prin demersul de față nu ne propunem să facem referiri la întreaga bogăție de informații din lucrare, de altfel, unele din acestea sunt foarte specializate, ci mai degrabă vom exemplifica importanța acestei opere științifice deosebit de utilă cunoașterii și acțiunii pentru prevenirea folosirii drogurilor și recuperarea consumatorilor.

Adresa de contact a autorului: Ioan Mărginean, Institutul de Cercetare a Calității Vieții al Academiei Române, Calea 13 Septembrie, nr. 13, sector 5, 050711, București, România, e-mail: imargin@iccv.ro.

¹ Health and Social Responses to drug problems. A European Guide.

Așa, de exemplu, pentru dezvoltarea unor răspunsuri adecvate la problematica drogurilor, se consideră că aceste măsuri trebuie să se bazeze pe o serie de principii, cel mai important fiind respectarea drepturilor omului, inclusiv dreptul la un cât mai înalt standard de sănătate fizică și mentală. La rândul lor, dezvoltarea și implementarea răspunsurilor la problema drogurilor presupun trei etape esențiale: „identificarea naturii problemei drogurilor vizate; selecția intervențiilor cu potențial efectiv de a trata problemele și implementarea, monitorizarea și evaluarea impactului acestor intervenții” (p. 13).

Se fac aici referiri și la strategiile naționale în domeniul drogurilor. Cele mai multe țări au în vedere numai consumul de droguri ilicite, în timp ce altele, printre care și România, includ, pe lângă acesta și alte tipuri de consum dăunător, cum sunt alcoolul și tutunul, iar un număr mai restrâns de țări se referă și la domenii precum consumul de medicamente, dopajul în sport, jocurile de noroc.

Consumul de droguri se dovedește atât de periculos încât „decesul prin supradoză este o cauză majoră de mortalitate la bărbați de vârsta 25–35 de ani” (p. 21).

Intervențiile prin răspunsuri specifice se constituie prin urmărirea a cel puțin unul din șapte obiective: prevenirea tinerilor de a începe consumul de droguri; întârzierea vârstei de începere a acestuia; prevenirea utilizatorilor experimentali de a deveni utilizatori permanenți; să ajute oamenii să renunțe la utilizarea drogurilor; de a reduce consumul la persoanele care utilizează droguri; a crește nivelul de înțelegere socială a persoanelor consumatoare (p. 22).

Așa cum se precizează în lucrare, costul acțiunilor de răspuns la drogurile ilicite este important și trebuie avut în vedere. Se indică faptul că cheltuieli efectuate, estimate pentru ultimii 10 ani, variază, pe țări, între 0,014 la 0,5% din Produsul Intern Brut, iar cheltuielile de reducere a cererii se situează între 23% și 83% din cheltuielile publice efectuate în domeniu (p. 25).

Un loc aparte se acordă diferitelor tipuri sau modele de utilizare a drogurilor, inclusiv infecțiilor asociate cu practicarea injectării și răspunsurile diferențiate de tratament. Cât privește grupurile particulare, care trebuie avute în vedere, pentru a se răspunde mai bine nevoilor, acestea sunt: persoanele adulte cu consum de opioide (numărul lor fiind în creștere, ca și vârstă), femeile cu probleme cu drogurile, noii migranți, refugiații și cei care cer azil; tineri vulnerabili; membrii adulți ai familiilor cu probleme legate de droguri (p. 97).

De asemenea, sunt evidențiate particularitățile intervențiilor în funcție de locație: închisori și în sistemul justiției criminale; viața de noapte; festivaluri și alte întâlniri recreaționale; locurile de muncă, școli, universități și comunități locale (p. 129).

În ultimul capitol (al cincilea) sunt incluse elemente de suport pentru succesul implementării programelor și se referă la dezvoltarea unor sisteme și parteneriate eficiente, monitorizarea și evaluarea activităților.

Lucrarea se încheie cu referire la ceea ce trebuie întreprins în viitor pentru a se răspunde la problematica drogurilor în Europa, avându-se în vedere impactul noilor tehnologii, al globalizării și dezvoltările internaționale în sferile politicii, ale socialului și demografiei (p. 177). Se impune, astfel, constituirea bazelor cu evidențe și utilizarea lor în beneficiile sistemelor de răspuns și a parteneriatelor cu menținerea concentrării pe pericolele create de consumul de droguri, inclusiv decese; identificarea de noi domenii de politici pentru explorare și acțiune; asigurarea flexibilității și a răspunsurilor în timp la fenomenul complex reprezentat de droguri.

În fine, mai menționăm și faptul că informații de mare interes pot fi obținute accesând site-ul <http://www.emcdda.europa.eu/responses-guide>.